

Damiaanschool

Beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid

Beleidsplan
meer-en hoogbegaafdheid
Basisschool De Damiaanschool
2023-2025

INHOUD

Inleiding	4
Doelgroep	5
Theorie	5
Signalering / diagnose	7
Signalering tijdens schoolloopbaan	8
Onderpresteerders	8
Signaleren van onderpresteerders	9
De praktijk	10
Doelstellingen	10
De Plusklas	11
Coaching	12
Vervroegde doorstroming	12
Zie bijlage voor de afspraken. Schoolafspraken	13
Afspraken Plusklas	14
Praktische randvoorwaarden	15
Taken en bevoegdheden	16
Administratie en overdracht	16
Evaluatie	17
Evaluatie algemeen	17
Evaluatie leerlingen	17
Evaluatie Plusklas	17
Evaluatie materialen	17
Financiering	17
Materialen	19
Bijlage 1	20
Bijlage 2	24
Bijlage 3	25
Bijlage 4	28

INLEIDING

In het kader van passend onderwijs is het nodig dat aan alle kinderen onderwijs wordt geboden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Dit beleidsplan is bedoeld om het beleid voor meer- en hoogbegaafde leerlingen te verbeteren. Sinds het formuleren van het vorig beleidsplan op dit terrein, is er het een en ander veranderd. Omdat inzichten veranderen kijken we per 2 schooljaren naar dit beleidsplan en passen we het waar nodig aan.

Het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen hoort binnen de basisondersteuning, het basisaanbod van een school.

Het plan is bedoeld voor het leerkrachtenteam van de Damiaanschool en voor alle belanghebbenden (ouders, kinderen en geïnteresseerden).

Dit beleidsplan geeft weer hoe we het onderwijs en de begeleiding willen vormgeven. We verwoorden hierin onze visie, wat we verstaan onder de diverse niveaus van begaafdheid en welke criteria we hanteren. Vervolgens beschrijven we welke organisatievormen, welke middelen en werkwijzen hierbij passend zijn.

Tenslotte leggen we vast wie welke verantwoordelijkheid draagt voor beleid en uitvoering. Er zal begeleiding, controle en evaluatie nodig zijn om de aanpak te borgen.

Eén en ander dient te passen in de algemene doelstelling van de Damiaanschool.

De huidige situatie, setting en leerling populatie vormen het uitgangspunt.

|

DOELGROEP

De Damiaanschool richt zich met dit beleidsplan op meer- en hoogbegaafde leerlingen die behoefte hebben aan een aangepast leerstofaanbod, omdat het reguliere leerstofaanbod hen te weinig uitdaging biedt. Ieder heeft zijn eigen kwaliteiten, soms met een gelijkmatig profiel, soms met hele bijzondere kenmerken.

Doelgroep beschrijving:

- Hoogbegaafd. Deze leerlingen hebben een IQ boven de 130 en beschikken ook nog over een aantal specifieke persoonskenmerken (zie bijlage blz. 28, 29, 30);
- Begaafd. Deze leerlingen hebben een IQ tussen de 115 en de 130. Daarnaast beschikken ze over een aantal specifieke persoonskenmerken, echter minder sterk dan hoogbegaafden;
- Intelligent. Deze leerlingen hebben een IQ tussen de 115 en de 130;
- Ontwikkelingsvoorsprong. Bij kleuters kun je nog niet spreken van hoogbegaafdheid, omdat kleuters zich sprongsgewijs ontwikkelen. Een kleuter kan dus een tijdelijke voorsprong hebben. Daarom wordt de term ontwikkelingsvoorsprong gebruikt.^[1] Het kan ook een indicatie zijn voor een structurele snelle vooruitgang;
- Talent op één gebied. Deze leerlingen hebben op één gebied behoefte aan een uitdagend onderwijsaanbod;
- Kinderen met een didactische voorsprong van een jaar.

Om te bepalen of een kind tot de doelgroep behoort wordt gekeken naar de toets resultaten, de ontwikkelingskenmerken of een IQ-test (bij voorkeur de WPPSI, de WISC-V of de Rakit-II, afgenomen door een psycholoog met voldoende kennis van hoogbegaafdheid). We gebruiken het stroomschema voor begaafdheid voor de te volgen weg (zie bijlage blz. 30).

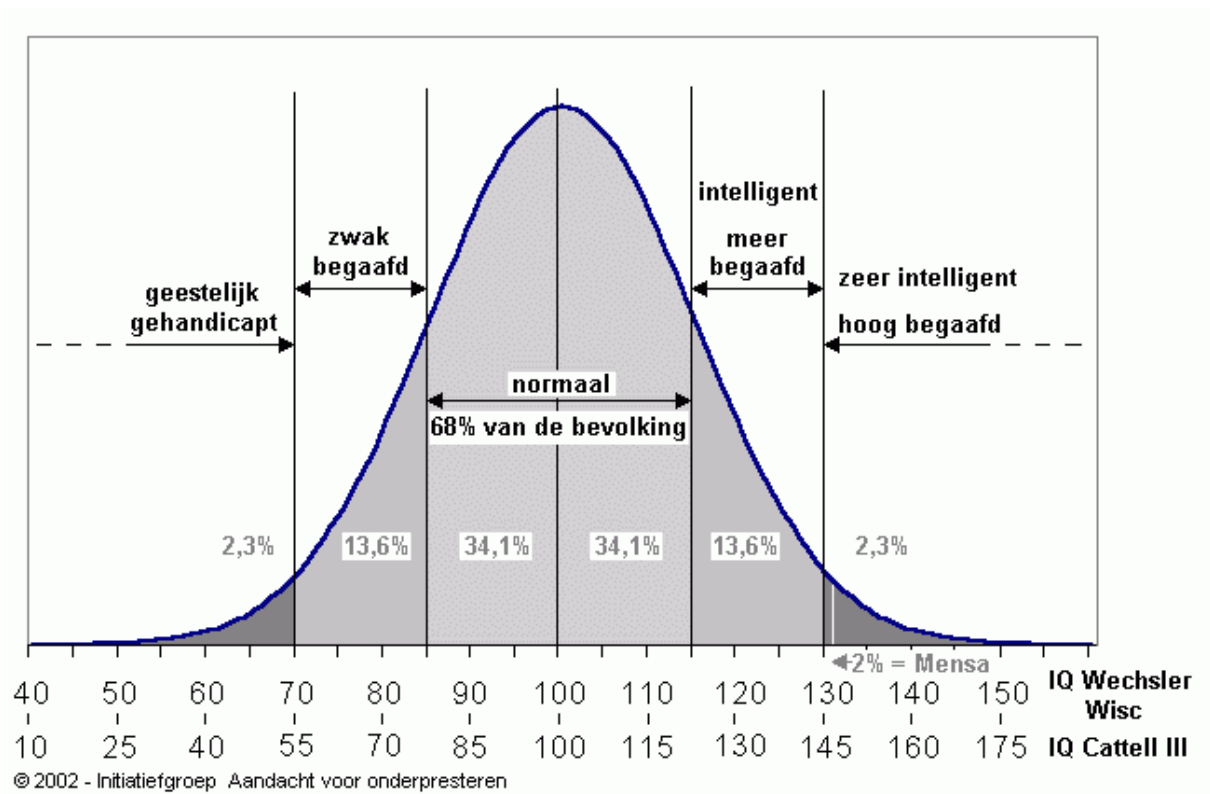
Voor de doelgroep leerlingen, waarbij sprake is van specifieke problematiek (zoals o.a. faalangst, sociaal-emotionele problematiek, onderpresteren) of leerproblemen (zoals o.a. dyslexie, ADHD, PDD-NOS en een disharmonisch ontwikkelingsprofiel) wordt individueel bekeken welke aanpassingen noodzakelijk zijn, eventueel in overleg met een externe deskundige.

THEORIE

Met betrekking tot de meer- en hoogbegaafden gaan we ervan uit dat er meerdere factoren van invloed zijn op de ontwikkeling van meer- en hoogbegaafdheid. Eén van die factoren is de school en het schoolprogramma.

De werkdefinitie die wij hanteren is die van het SLO (informatiepunt Onderwijs, Hoogbegaafdheid en Excellentie) en is consistent met de belangrijkste aspecten, waarover in de meest bekende theorieën en modellen consensus bestaat, of waarin zij elkaar aanvullen.

- (Hoog)begaafde kinderen beschikken over een in aanleg aanwezig potentieel om tot uitzonderlijke prestaties te komen, op één of meerdere begaafdheidsgebieden, waaronder indicaties die duiden op een hoge intelligentie (Mönks, 1995).
- De ontwikkeling van talent is een langdurig en dynamisch proces. Zowel persoonlijkheidseigenschappen als de interactie met de omgeving zijn mede bepalend voor de mate waarin het aanwezige potentieel tot zijn recht komt (Mönks, Heller en Gagné);
- Een (hoog) begaafde leerling beschikt over een hoge intelligentie in combinatie met een creatief denkvermogen. (Renzullie, Mönks, Sternberg); Daarnaast beschikken (hoog)begaafde kinderen over een creatief denkvermogen (Renzulli, Mönks 1995, Sternberg).
- Er is ook sprake van een intrinsieke motivatie (doorzettingsvermogen) om een taak te volbrengen, wat zich onder andere uit in een sterke gedrevenheid wanneer iets hun interesse heeft (Renzulli, Mönks);
- (Hoog)begaafdheid is domeinspecifiek en een leerling kan dus ook begaafd zijn in één domein, bijvoorbeeld in taal of in rekenen/wiskunde (Gardner, Heller en Gagné).
- (Hoog)begaafdheid is geen eendimensionaal begrip dat is uit te drukken in een criterium als een IQ hoger dan 130. Een hoge score is wel een sterke indicatie van een hoge intelligentie, maar een lagere score sluit dit niet uit. (Hoog)begaafdheid omvat in ieder geval meer dan een hoge intelligentie en intelligentie omvat meer dan een IQ-test meet (Gardner, Sternberg).
- Hoogbegaafde kinderen laten de volgende persoonseigenschappen zien die (mede) hun 'zijn' bepalen, zoals perfectionisme (de lat hoog leggen), kritische instelling, groot rechtvaardigheidsgevoel en gevoeligheid/sensitiviteit (Kieboom, 2016).
- Intensiteit, non-conformiteit en een hoge mate van zelfbewustzijn behoren eveneens tot de eigenschappen van (hoog)begaafden (Silverman, 1993). Op een gemiddelde populatie heeft 10 % van de leerlingen kenmerken die kunnen duiden op (hoog) begaafdheid (Mönks, 1995), waaronder indicaties die duiden op een hoge intelligentie.

SIGNALERING / DIAGNOSE

Signalering van begaafde kinderen dient zo vroeg mogelijk te gebeuren (Van Gerven, 2002; Van der Molen, 2005; Peters, 2007). Het vroegtijdig onderkennen van de begaafdheid en hiermee de onderwijsbehoeften van een leerling is vooral van belang om problemen als onderpresteren (voor uitleg van deze definitie, zie verderop in dit beleidsplan) en negatief zelfbeeld of gedragsproblemen te voorkomen (Van Gerven, 2002).

Signalering is de eerste stap in het proces van leerlingbegeleiding. Signalering vindt per definitie plaats onder alle leerlingen. Signaleren is een continu proces, dat start bij de binnenkomst van groep 1. Het gaat de hele schoolloopbaan door en krijgt extra aandacht bij twijfel en/of signalen van collega's en ouders. De leerkracht heeft over het algemeen de meest centrale rol in het signaleringsproces.

Het is belangrijk om informatie van ouders te verwerven. Een hoogbegaafde leerling kan thuis ander gedrag laten zien dan op school. Dit is vaak het geval bij onderpresteerders. Het is daarom van belang dat de leerkracht in gesprek blijft met de ouders. Tijdens een gesprek met ouders worden gerichte vragen gesteld aan de hand van een signaleringslijst.

Om de signalering en diagnostiek te stroomlijnen wordt gewerkt met het stroomschema voor begaafdheid (zie bijlage blz. 31). De leerkracht, intern begeleider (IB-er) en coördinator meer- en hoogbegaafdheid coördineren de procedure rondom de signalering. Zij hebben een gesprek en bespreken daarbij de observatie- en toets gegevens. Ouders ondertekenen een toestemmingsverklaring voor het inschakelen van externen of andere bronnen (indien aanwezig en noodzakelijk). Zo nodig zijn deze externen aanwezig bij een gesprek tussen leerkracht en ouders. Als er een indicatie is zal de leerling worden doorgetoetst door de leerkracht (zie stroomschema). Als er aanleiding is om een IQ-test af te nemen, zal dit door een gekwalificeerde deskundige worden gedaan.

SIGNALERING TIJDENS SCHOOLLOOPBAAN

In de onderstaande gevallen zien wij aanleiding om het protocol voor signalering voor een leerling te doorlopen:

- De leerling behaalt gedurende langere tijd opvallend hoge prestaties;
- De leerling valt op in de groepssignalering;
- De ouders van de leerling geven signalen af waaruit valt op te maken dat hun kind mogelijk hoogbegaafd zou kunnen zijn;
- De leerkracht vangt signalen van de leerling op waaruit valt op te maken dat de leerling mogelijk hoogbegaafd zou kunnen zijn.

ONDERPRESTEERDERS

Onderpresteren is langdurig /structureel minder presteren dan waartoe het kind in staat is. Onder structureel verstaan wij minstens een half jaar onder zijn/haar niveau presteren. Hoogbegaafde kinderen lopen bij een inadequate begeleiding een grote kans op onderpresteren (Peters, 2007; Whitley, 2001). Het is bijzonder lastig om een onderpresteerder weer te laten presteren en meestal is hier ook specifieke (vaak externe) begeleiding bij nodig. Het is van belang ook onderpresteeders tijdig te herkennen en de begeleiding te geven die ze nodig hebben.

Er zijn twee soorten onderpresteeders:

- Absolute onderpresteeders: Dit zijn (hoog)begaafde kinderen die niet alleen onder hun eigen niveau presteren, maar ook beneden het groepsgemiddelde. Vaak gaat deze vorm samen met gedragsproblemen; een goede werkhouding is ver te zoeken. Deze kinderen zijn vaak echte stoorzenders. Ze maken met alles en iedereen ruzie, worden gemeden en kunnen zich volgens de leerkracht nooit eens normaal gedragen. Dikwijls hebben ze een negatief zelfbeeld.
- Relatieve onderpresteeders: Dit zijn (hoog)begaafde kinderen die beneden hun eigen capaciteiten presteren, maar die wel steeds rond of net boven het groepsniveau blijven hangen. Dit is de vorm van onderpresteren die het meest voorkomt. Het moeilijke aan relatief onderpresteren is dat het kind zich bijna onzichtbaar maakt. Het kind lijkt erg op de

gemiddelde leerling met een gemiddelde aanleg. Bij deze leerlingen zien we vaak dat hun aanpassingsgedrag zich niet alleen beperkt tot hun leerprestaties, maar dat zij zich over de hele linie sterk aanpassen. Zij willen vaak niet anders zijn dan anderen.

Op de basisschool zijn de meeste kinderen nog zeer bereid om te leren. Ze willen graag meedoen en de waardering van de leerkracht verdienen. Lukt dit niet, dan is het zaak om in te grijpen en te voorkomen dat ze afhaken. Hierbij moeten school en ouders samenwerken. Om een onderpresteerder te kunnen herkennen moet eerst het niveau van het kind vaststaan. Als dit duidelijk is het en de prestaties van het kind blijven daarbij achter, kunnen er externe oorzaken in het spel zijn. Misschien is het kind net verhuisd, of zijn er problemen in het gezin. Ook de relatie met de leerkracht kan verstoord zijn, of het kind lijdt aan faalangst. Het kan ook zijn dat het op school aangeboden materiaal niet aansluit bij het niveau of de leerstijl van de leerling. In deze gevallen is het niet realistisch om te stellen dat het kind onderpresteert.

Soms trekken de prestaties vanzelf weer bij als een heftige periode achter de rug is. Of er is alleen wat extra ondersteuning en aandacht nodig. Pas als alle obstakels uit de weg zijn geruimd en het kind leert nog steeds niet, kunnen we met recht zeggen dat het onderpresteert. Dan zijn de motivatie en werkhouding van het kind aangetast. Het herstel hiervan is een lange weg.

Hoe wij hier als school mee omgaan leest u verderop in dit beleidsplan.

SIGNALEREN VAN ONDERPRESTEERDERS

Het proces van signalering van onderpresteeders.

1. Algemene observaties van de leerkracht en IB-er;
2. Resultaten in het leerlingvolgsysteem;
3. Informatie van de ouders;
4. Kenmerkenlijst onderpresteeders (zie www.onderpresteren.nl en de signaleringslijst in de bijlage blz. 30);
5. Kind gesprek

DE PRAKTIJK

DOELSTELLINGEN

Algemeen

- De kinderen werken meer op eigen niveau, krijgen meer eigenaarschap, motivatie en betrokkenheid.

Korte termijndoelen (1-2 jaar)

- De leerkrachten kunnen passend onderwijs bieden aan meer- en hoogbegaafde leerlingen door op de juiste manier te compacten en verrijken (zie bijlage).
- Jaarlijkse klassenbezoeken t.a.v. gemaakte afspraken en gestelde doelen.
- Het aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen verder integreren in Anders Organiseren. Dit doen we d.m.v. het coachen van de leerlingen, eigen doelen leren stellen, evalueren en reflectie op het eigen handelen stimuleren.
- Pilot met een digitaal portfolio en Acadin.
- Uitrollen kenniskring hoogbegaafdheid 't Sticht.

Middellang tot lange termijndoelen (1- 4 jaar)

- Projecten en workshops HB integreren in Anders Organiseren.
- Opbrengstgericht Passend Onderwijs met als doel hogere ambities na te streven voor onze meer- en hoogbegaafde leerlingen.
- Samenwerking met het voortgezet onderwijs om de doorstroming van deze doelgroep te optimaliseren. Dit doen we mede door deel te nemen in een werkgroep die onderzoekt of er een tussenjaar PO/VO voor jonge, versnelde hoogbegaafde leerlingen in onze regio kan komen.
- Verdere scholing team over HB.

Werkwijze

Wie	Meerbegaafden	Hoogbegaafden	Begaafd op één gebied
Wat	Coaching	Coaching en Plusklas	Coaching op dat specifieke gebied
Waarom	Moeten zich blijven ontwikkelen en uitgedaagd worden, positief welbevinden.	Moeten zich blijven ontwikkelen en uitdagen én zich met gelijkgestemden kunnen meten, positief welbevinden.	Kans krijgen zich te ontwikkelen en uitgedaagd te worden op dit gebied, positief welbevinden.
Waar	In de klas en coaching op de locatie.	In de klas en coaching op de locatie en in een aparte ruimte tijdens de Plusklas.	In de klas en coaching op de locatie.

Wanneer	In de klas als verrijking, coaching op aanvraag of wens van de coach/leerkracht.	In de klas als verrijking, coaching op aanvraag of wens van de leerkracht. De Plusklas één keer per week.	Tijdens de desbetreffende les en overige vrije momenten.
Hoe	Met materiaal uit de levelbox, Acadin of eigen materiaal passend bij het kind.	Met materiaal uit de levelbox, Acadin of eigen materiaal passend bij het kind en Plusklaslessen.	Met extra materiaal passend bij het kind.

DE PLUSKLAS

De Plusklas is bestemd voor kinderen die voldoen aan de gestelde criteria zoals terug te vinden in het stroomschema (zie bijlage blz. 31).

Doelstellingen Plusklas

De doelstelling van de Plusklas is tegemoet komen aan de specifieke onderwijsbehoeften van hoogbegaafde kinderen van groep 5 t/m groep 8, zowel op intellectueel als op sociaal-emotioneel gebied, door ieder kind:

- Een intellectuele- en sociaal emotionele stimulans en uitdaging op niveau te bieden; (cognitief- en sociaal emotioneel aspect);
- De gelegenheid te bieden met gelijkgestemde leeftijdsgenoten in contact te komen en daarmee te kunnen optrekken (sociaal/pedagogisch aspect).

Dit doen we op een projectmatige manier door onderwijsaanbod op maat te bieden voor hoogbegaafde leerlingen. Ze uit te dagen iets nieuws te leren, samenwerken en door te leren leren en door te zetten ook als het wat moeilijker is (mindset).

Wij willen kinderen in staat stellen grote leer- en gedachtesprongen te maken. Kinderen laten leren d.m.v. ontdekken en het vinden van nieuwe oplossingsmethoden (creatief denken), versterken van leerstrategieën en zo kinderen (weer) innerlijk gemotiveerd te laten worden. De kinderen leren zelfstandig plannen en uitvoeren.

Dit zullen we meten door het presenteren van het geleerde, reflecteren en observeren. De

kinderen worden vooral beoordeeld op het proces.

COACHING

Coaching vindt plaats op de locatie waar het kind zit door de HB-specialist en in de klas begeleiding door de leerkracht door te compacten en verrijken en vragen te beantwoorden zo mogelijk.

Begeleiding Plusklas

Begeleiding in de Plusklas wordt gedaan door de plusklasleerkracht/HB specialist. Dit is één keer per week anderhalf uur.

VERVROEGDE DOORSTROMING

Op het moment dat de school niet meer aan de onderwijsbehoefte kan voldoen in de huidige groep, kunnen we denken aan vervroegde doorstroming.

Vervroegde doorstroming is niet vanzelfsprekend voor een hoogbegaafd kind.

Om weloverwogen tot een beslissing te komen of vervroegde doorstroming een goede optie is, hanteren wij als school een aantal vaste criteria. Deze criteria betreffen enerzijds de leerling en anderzijds de school. Een kind moet bij toetsing aan de meeste punten van deze criteria voldoen. In alle andere gevallen wijzen wij vervroegde doorstroming af.

Criteria met betrekking tot de leerling:

- Didactische voorsprong: vastgesteld is dat er een didactische voorsprong is van minimaal 10 maanden op begrijpend lezen en rekenen (DLE);
- Het kind heeft een goede werk- en leerstrategie;
- Indien er sprake is van een leer- of gedragsstoornis, dan is het belangrijk om de deskundige die dit heeft vastgesteld bij het advies te betrekken;
- Het kind staat zelf positief tegenover vervroegde doorstroming;
- De ouders staan positief tegenover een vervroegde doorstroming.

Criteria met betrekking tot de school:

- Het kind heeft gewerkt met compacten en verrijken van de leerstof;
- Heeft deelgenomen aan de Plusklas;
- Er is voldoende voor- en nazorg voor de leerling en de ontvangende leerkracht ontvangt voldoende ondersteuning bij de opvang van deze leerling. Er kan voldoende hulp worden geboden door de IB-er;
- In de nieuwe groep gaat het kind zodra mogelijk weer compacten en verrijken.
- In geval van vervroegd doorstromen naar het voortgezet onderwijs, is er een intensief contact met de VO-school.

Deze criteria vormen het uitgangspunt voor een gesprek met leerkracht, ouders, kind en IB-er, eventueel extern deskundige. De IB-er maakt een verslag van de gesprekken.

De beslissende stem om een leerling vervroegd te laten doorstromen ligt bij de school. Een diagnostisch onderzoek kan helpend zijn bij de beslissing.

Compacten en verrijken

Wat is compacten?

Drent en Van Gerven (2002) omschrijven compacting als het overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof en in bredere context het afstemmen van het leerstofaanbod op de (leer)eigenschappen van (hoog)begaaftde leerlingen.

Wat is verrijken?

Verrijken is het *'bewust buiten het basiscurriculum treden met ideeën en kennis die de leerling in staat stellen zich bewust te worden van de bredere context van een onderwerp'* (Freeman 1998). Verrijkingsonderwijs vult de ruimte die ontstaan is door compacten met zinvolle onderwijsactiviteiten die aansluiten op de bredere ontwikkeling van de leerling en die aanzetten tot het leren denken en leren leven (Van Tassel-Baska 1982; Drent & Van Gerven 2002).

Verrijken kan onderscheiden worden in verdiepen: aansluitend op de basisstof en het reguliere curriculum, en verbreden: het uitbreiden van het reguliere curriculum (Van Gerven 2001).

ZIE BIJLAGE VOOR DE AFSPRAKEN.

SCHOOLAFSPRAKEN

De leerlingen dienen te weten:

- Wanneer en waar zij aan het verrijkingswerk mogen gaan werken en/of wanneer ze naar de Plusklas gaan;
- Dat ze het verrijkingswerk plannen in hun weektaak;
- Dat het verrijkingswerk/Plusklas niet vrijblijvend is; we leren leerlingen om zelf kritisch en verantwoordelijk met hun werk om te gaan. Dit wordt steekproefsgewijs gecontroleerd.
- Dat het werken in verrijkingswerk/in de plusklas (meestal) afhankelijk is van de resultaten die in de klas behaald worden. Gaan de resultaten achteruit dan kan het zijn dat het verrijkingswerk of de plusklas anders wordt ingericht of stopt.

De leerkrachten dienen te weten dat:

- Een leerling in overleg met de IB-er, coördinator meer- en hoogbegaafdheid, ouders en leerkracht in het verrijkingswerk/Plusklas geplaatst kan worden. Men volgt het stappenplan zoals vastgelegd in het stroomschema (zie bijlage blz. 37);
- Leerlingen met rekenen en begrijpend lezen de hoogste niveauwaardes moeten hebben behaald op de laatste 2 toets momenten;
- De leerlingen in plaats van 1 à 2x lezen, werken in het verrijkingswerk;
- Dat we compacten en verrijken volgens afspraak in de bijlage.
- Er twee keer per jaar een evaluatiemoment is door leerkracht en IB `er bij de groepsbespreking.
- De verrijkingscoach:
 - Coacht in het maken van de weekplanning/ keuzes
 - Instrueert m.b.t. de te volgen aanpak
 - Het proces en het product regelmatig evalueert
 - Voert steekproefsgewijs controles uit van het gemaakte werk, maar de leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor hun leerproces.

AFSPRAKEN PLUSKLAS

De Plusklas is in principe toegankelijk voor kinderen uit de groepen (5) 6 t/m 8 die voldoen aan de gestelde criteria zoals beschreven in het stroomschema. Dit wordt in overleg gedaan met de IB-er, coördinator meer- en hoogbegaafdheid/plusklasleerkracht, ouders en leerkracht.

PRAKTISCHE RANDVOORWAARDEN

- Er zijn levelboxen voorhanden voor elk leerjaar. Voor de leerkracht zit hier een duidelijke handleiding in. Voor de leerlingen zitten er materialen in. Evt. losse materialen kunnen in overleg worden besteld;
- Er is een abonnement op Acadin;
- Kinderen moeten goed zelfstandig kunnen werken;
- Kinderen hebben een goede werkhouding en concentratie;
- Kinderen moeten compacten volgens de school breed gemaakte afspraken;
- Kinderen krijgen voldoende tijd om aan het verrijkingswerk te werken. Het verrijkingswerk moet een plaats krijgen in de weekplanning;
- Op school komt dit onderwerp regelmatig in de vergaderingen ter sprake. Minimaal één keer per jaar zal een onderwijsinhoudelijke vergadering gaan over meer- en hoogbegaafdheid.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Het schoolbeleid en de uitvoering is de verantwoordelijkheid van de directie. De coördinator meer- en hoogbegaafdheid is ondersteunend naar de leerkrachten en is belast met het bijhouden van ontwikkelingen en veranderingen op dit vakgebied.

ADMINISTRATIE EN OVERDRACHT

De leerkrachten leggen vast in het leerlingvolgsysteem Parnassys/Leeruniek welk kind in levelwerk werkt en wie er naar de Plusklas gaan. Tevens worden de halfjaarlijkse evaluaties vastgelegd in de rapporten van de leerlingen. Dit wordt meegenomen in de overdracht naar de volgende leerkracht. Als een kind aan de gestelde eisen blijft voldoen gaat het kind het volgende schooljaar door op de ingeslagen weg. Dit wordt gecontroleerd door de IB-er tijdens de groepsbesprekingen.

EVALUATIE

EVALUATIE ALGEMEEN

Borgen van de gemaakte afspraken en gestelde doelen d.m.v. klassenbezoeken en met een regelmatige terugkoppeling in de onderwijskundige vergaderingen. Dit zal worden gedaan door de IB-er en de coördinator meer- en hoogbegaafdheid. Ook zullen we d.m.v. een digitale enquête de kinderen betrekken in de evaluatie.

EVALUATIE LEERLINGEN

Als een kind in aanmerking komt voor het verrijkingswerk, dan is er een proefperiode van 3 maanden. Daarna vindt de evaluatie plaats waarbij wordt gekeken of het kind in het verrijkingswerk kan blijven werken. Deze evaluatie valt onder de verantwoording van de leerkracht in samenspraak met de coördinator meer- en hoogbegaafdheid. Uitgangspunt is dat de leerling op niveau blijft. Dit wordt vermeld in Parnassys.

Na elke IEP periode wordt er opnieuw gekeken of een kind in het verrijkingswerk kan blijven, of dat de scores hier niet meer toereikend voor zijn. Indien de scores niet meer toereikend zijn wordt er gekeken op wat voor manier hier op gereageerd moet worden. Het kan zijn dat het kind volledig uit het verrijkingswerk moet of dat het op één of meerdere gebieden verrijkingswerk kan blijven volgen. Ook zal er worden gekeken naar de reden waarom het kind minder scoort dan daarvoor.

EVALUATIE PLUSKLAS

De leerkracht die de plusklas begeleidt, wordt beoordeeld via de normale gesprekscyclus.

De Plusklasleerkracht vraagt regelmatig feedback van de leerlingen in de Plusklas, minimaal aan het einde van elk schooljaar.

De groepsleerkracht is verantwoordelijk om het niveau (methodetoetsen en IEP-toetsen) en welbevinden van de leerlingen in de gaten te houden in de klas. De plusklasleerkracht volgt de leerling in de Plusklas via observaties, evaluaties en (reflectie)gesprekken.

EVALUATIE MATERIALEN

Eén keer per jaar worden de gebruikte materialen en de gebruikte methode geëvalueerd door de specialist Meer-en hoogbegaafdheid, samen met de leerlingen.

FINANCIERING

Het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen wordt vanuit de reguliere lumpsum bekostigd.

MATERIALEN

Wij werken met materialen uit de levelbox, aangevuld met zelf gekochte materialen en een abonnement op Acadin. Ook zullen we bij een vraag van een kind op zoek gaan naar passende materialen. Ook kan er gebruik worden gemaakt van expertise van collega's.

Materialen Plusklas

De materialen in de Plusklas zijn grotendeels hetzelfde als de materialen voor het verrijkingswerk. Dit kan gericht worden aangevuld met speciale projecten (denk bijv. aan een werkboek Mindset).

BIJLAGE 1

Kenmerken van meerbegaafde kinderen (afkomstig van het SLO)

1. Hoge intelligentie (IQ hoger dan 130)
2. Vroege ontwikkeling
3. Uitblinken op meerdere gebieden
4. Gemakkelijk kunnen leren
5. Goed leggen van (causale) verbanden
6. Gemakkelijk kunnen analyseren van problemen
7. Het maken van grote denksprongen
8. Voorkeur voor abstractie
9. Hoge mate van zelfstandigheid
10. Brede of juist specifieke interesse/hoge motivatie/veel energie
11. Creatief/origineel
12. Perfectionistisch
13. Apart gevoel voor humor
14. Hoge mate van concentratie

Hieronder wordt een nadere uitwerking gegeven van de bovengenoemde eigenschappen.

1. Hoge intelligentie

Er wordt gesproken van hoogbegaafdheid als iemand een intelligentiequotiënt (IQ) heeft van 130 of hoger.

2. Vroege ontwikkeling

Hoogbegaafde leerlingen zijn geestelijk vroegrijp en worden gekenmerkt door een ontwikkelingsvoorsprong. Zij kunnen meestal op vroege leeftijd al lezen, praten, schrijven en

hebben een vroege ontwikkeling van getalbegrip. Hierdoor kunnen zij zich gemakkelijk leerstof uit hogere leerjaren eigen maken. Ook stellen zij op jonge leeftijd al

levensbeschouwelijke vragen en denken zij al vroeg na over de zin van het leven.

3. Uitblinken meerdere gebieden

Een bijzondere begaafdheid kan tot uitdrukking komen in motorische, sociale, artistieke en intellectuele vaardigheden. Vaak treden deze begaafdheidsvormen gecombineerd op en blinken hoogbegaafde leerlingen uit in meerdere gebieden, zoals bijvoorbeeld in taal en wiskunde. Hoogbegaafde leerlingen hebben op taalgebied een grote woordenschat en

vertonen een zeer goed en adequaat woordgebruik.

4. Gemakkelijk kunnen leren

Hoogbegaafde leerlingen hebben over het algemeen een zeer goed geheugen en kunnen

hierdoor goed informatie onthouden en verwerken. Zij begrijpen nieuwe leerstof dan ook aanzienlijk sneller dan gemiddelde leerlingen en zijn daardoor sneller klaar met opdrachten en huiswerk. Hierdoor hebben zij vaak een leertempo dat beduidend hoger is dan het tempo van de gemiddelde leerling.

5. Goed leggen van (causale) verbanden

Hoogbegaafde leerlingen kunnen gemakkelijk (causale) verbanden leggen en hebben

hierover een goed overzicht. Ze hebben verder de neiging om zaken op een ongebruikelijke manier te combineren.

6. Het makkelijk kunnen analyseren van problemen

Hoogbegaafde leerlingen zijn snelle probleemanalyseerders. Zij kunnen snel vaststellen wat de aard van een probleem is. Daarnaast zijn hoogbegaafde leerlingen vaak vindingrijk, ze ontwikkelen vaak hun eigen oplossingsmethoden. Dit kan echter problemen opleveren als zij een bepaalde verkeerde oplossingsmethode moeilijk weer los kunnen laten.

7. Het maken van grote denksprongen

Een begaafde leerling maakt grotere leerstappen en houdt daarom tijd over voor andere

onderdelen in zijn programma.

8. Voorkeur voor abstractie

Hoogbegaafde leerlingen kunnen goed abstract denken. Zij generaliseren gemakkelijker dan hun klasgenoten en hebben een goed overzicht van de kennis-gehelen. Zij hebben geen behoefte aan concretisering van de lesstof door het gebruik van voorbeelden.

9. Hoge mate van zelfstandigheid

Hoogbegaafde leerlingen willen liever niet geholpen worden en geven de voorkeur aan zelfstandig werken. Bij het werken in groepsverband vertoont de hoogbegaafde leerling veel initiatief en neemt vaak de leiding. Bovendien wil de leerling dingen graag op eigen wijze doen, bijvoorbeeld het zelf bedenken van een methode voor rekensommen. Dit kan problemen opleveren in situaties waarin de leerling met anderen moet samenwerken.

10. Brede of juist specifieke interesse/hoge motivatie/veel energie

Het is belangrijk dat het onderwerp van de opdracht de leerling interesseert. Bij hoogbegaafde leerlingen is namelijk “het kunnen: een voorwaarde, maar “het willen” van even groot belang. Als het onderwerp aansluit bij de interesse van de leerling, dan is motivatie verzekerd. Er is aangetoond dat talent pas doorzet als de leerlingen plezier beleven aan de (leer)activiteiten. Een kenmerk van hoogbegaafde leerlingen is dat zij zeer leergierig zijn. Als een onderwerp de leerling interesseert dan pluist hij het onderwerp vaak tot op de bodem uit. Maar het tegenovergestelde geldt ook: als een hoogbegaafde leerling geen interesse heeft voor een bepaald onderwerp, dan kan hij moeilijk de motivatie opbrengen om zich hierin te verdiepen.

11. Creatief/origineel

In opdrachten laten hoogbegaafde leerlingen vaak zien dat zij originele en creatieve ideeën en/of oplossingen hebben. Zij maken onverwachte zijsprongen en hebben grote verbeeldingskracht.

12. Perfectionistisch

Hoogbegaafde leerlingen zijn perfectionistisch aangelegd. Zij houden niet van half werk en stellen hoge eisen aan zichzelf.

13. Apart gevoel voor humor

Hoogbegaafde leerlingen bezitten over het algemeen een apart gevoel voor humor. Al op jonge leeftijd zijn ze in staat om bijvoorbeeld beeldspraken te begrijpen.

14. Hoge mate van concentratie

Hoogbegaafde leerlingen kennen een hoge mate van concentratie en hebben daarbij een langere aandacht spanne dan de gemiddelde leerlingen. Dit is echter wel afhankelijk van de taak waar ze mee bezig zijn. Als ze iets minder interessant vinden, neemt de concentratie ook af.

BIJLAGE 2

Signaleringslijst onderpresteren, afkomstig van Onderpresteren.nl

Onderstaande lijst is bedoeld om een beeld te krijgen van het risico op onderpresteren bij een kind. Herken je meer dan vijf punten, ga dan als leerkracht en ouders met elkaar in gesprek om te zien of het gedrag op school en thuis dezelfde tendens vertoont.

Kenmerken op school

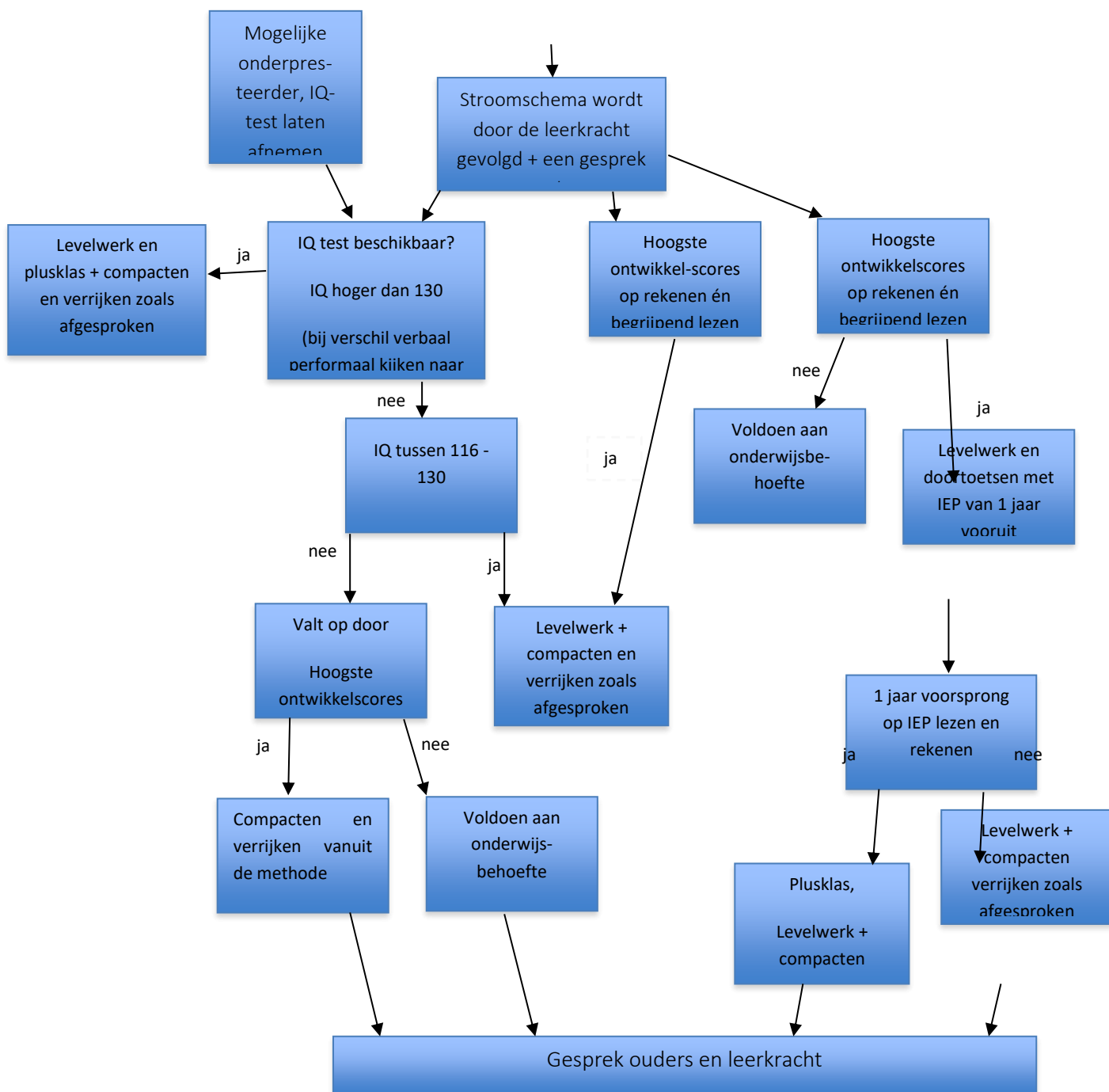
- Gemiddelde tot hoge intelligentie
- Wisselende resultaten, binnen vakken en tussen vakken onderling
- Scoort het beste op 'inzicht'-stof, niet op 'stamp'-stof
- Drukt zich mondeling (veel) beter uit dan schriftelijk
- Stelt werk tot het laatste moment uit
- Spant zich in de klas zo min mogelijk in, werkt langzaam
- Langetermijnprojecten komen meestal niet van de grond
- Levert werk soms niet in
- Heeft geen interesse voor de nabespreking van ingeleverd werk
- Blijkt vaak materialen niet op orde te hebben (kapot, vergeten, 'kwijt')
- Weet niet wat er verwacht wordt, mist informatie over opdrachten
- Goede bedoelingen en voornemens maar weinig resultaat
- Toont wel belangstelling voor doelen, pleegt geen inspanning om ze te bereiken
- Gemakkelijk afgeleid
- Vermijdt nieuwe taken en uitdaging
- Vindt alles 'saai', moeilijk te motiveren
- Geeft soms blijk van onrealistisch hoge standaarden/verwachtingen ten opzichte van zichzelf
- Blijkt op andere momenten een negatief zelfbeeld te hebben ('ik kan het toch niet')
- Hangt de clown uit in de klas
- Is dromerig en afwezig

Gedrag thuis

- Vertelt weinig tot niets over school
- Toont geen trots over schoolprestaties/producten
- Brengt papieren en boodschappen van school vaak niet over
- Heeft voorkeur voor passieve tijdspassing (televisie, gamen, hangen)
- Zoekt naar de kortste weg (kantjes eraf lopen, valsspelen, 'cheats')
- Vertelt niet altijd de (hele) waarheid
- Heeft moeite met verliezen bij spelletjes en sport
- Geeft snel anderen de schuld als er iets misgaat
- Begint aan veel, maakt weinig af
- Heeft de neiging zich te verliezen in een obsessieve hobby
- Maakt een vermoeide/ontmoedigde indruk
- Geeft snel op, hulpeloos
- Investeert weinig in een sociaal leven, weinig vrienden
- Neemt weinig verantwoordelijkheid voor de omgeving (eigen kamer, taken in huis)

Stroomschema begaafdheid

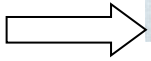
Leerling die opvalt bij leerkracht en/of ouders i.v.m. begaafdheid en/of scores met de hoogste niveauwaardes met rekenen en/of begrijpend lezen* of er is een opvallende

* Leerling bespreken in leerling-bespreking met IB-er.

- Leerling altijd bespreken in de leerlingbespreking en met ouders.
- Uiteindelijke besluit wordt genomen door de school.
- Scores in de groep moeten op niveau blijven.
- Indien leerling geschikt is voor de plusklas vooraf overleg met plusklasleerkracht.
- Doortoetsen gebeurt in de klas.
- Plusklas en levelwerk 3 maanden op proef.

Toets	3a	3b	4a	4b	5a	5b	6a	6b	1F	2F/ 1S	3F
Laagste ontwikfelscore	4	12	20	28	36	44	52	60			
Drempelwaarde	8	16	24	32	40	48	56	64	60	80	100
Hoogste ontwikfelscore	11	19	27	35	43	51	59	67			

BIJLAGE 4

Afspraken compacten en verrijken levelwerkers

Rekenen

Compacten

- Blauwe + V & T opdrachten
- Automatiseren meedoen

Verrijken

- Meesterwerkboek
- Verrijkingswerk
- Zo nodig Wiskunde voor de basisschool i.o.m. Bernadette/Marije/Bas

Taal:

- Hoge eisen stellen aan niveau!!
- Netheid, formulering en onderbouwing.
- Pluswerkboek voor IIn die deze uitdaging nodig hebben, let op overvragen van levelwerkers i.v.m. het level werk

Lezen:

Compacten

- Tijdens het lezen gaan de kinderen 1 à 2 keer in de week werken aan het levelwerk. In elk geval 2x doen ze nog mee.

Spelling:

Compacten

I-scores !!!

- Nieuwe categorieën meedoen (les 1 & 3), herhaling niet meedoen
- 2 á 3x per week dictee meedoen (spreek af op welke dagen IIn mee moeten doen)

Verrijken

- Pluswerkboek i.p.v. normaal werkboek

Begrijpend lezen:

Differentiatie in groep 4

Verrijken

- *Methode tekstverwerken met indien wenselijk verrijking middels Nieuwsbegrip (AA/A)*

Differentiatie vanaf groep 5

Verrijken

- *Nieuwsbegrip niveau AA t/m D, IIn zelf goed indelen, in overleg met vorige IIn en IB.*

